

Ajankohtaiset kasvinsuojeluasiat perunalla 2025

Mika Virtanen, Asiantuntija, MTK maatalouslinja

mika.virtanen@mtk.fi

0400 - 544728

Haitalliset rikkakasvit yleistyneet

- Rikkakanahirssi ja viherpantaheinä yleistyneet viime vuosien aikana
- Suurin leviämislähde näiden haitallisten rikkakasvien siemenille on ulkomailta tuodut pölyttäjähönteis-, maisema-, riista-, niitty- ja peltolintukasvien siemenseokset, joita käytetään mm. monimuotoisuuskasvit-tukitoimenpiteen kylvöalalla.
- Lisäksi näitä ja muiden haitallisten lajien (mm. koisokasvit) siemeniä on tullut pelloille mm. vihannesten siementen mukana.
- Tunnistamis- ja torjuntaohjeita mm. Ruokaviraston nettisivuilla

Rikkakananhirssi

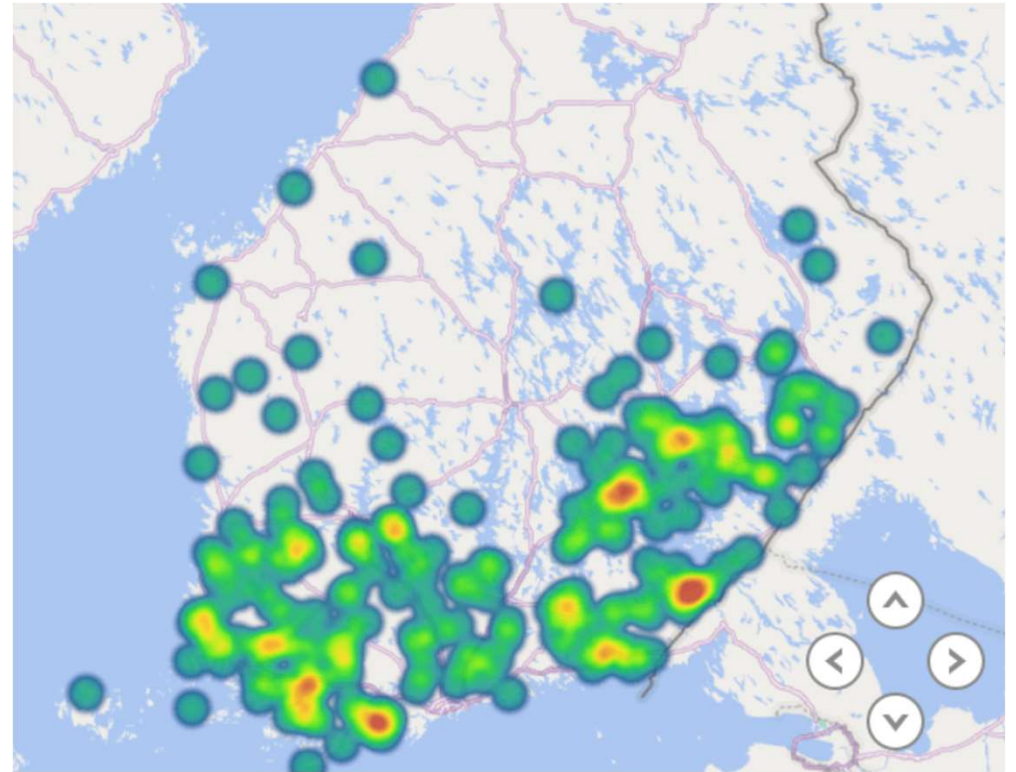

Viherpantaheinä

Rikkakananhirssin esiintyminen

- Kysely MTK:n jäsenille syksyllä 2024
- N. 1500 vastaajaa

Mitä voidaan tehdä?

- Vältä monimuotoisuus- ym. siemenseosten käyttöä
- Monimuotoisuusseosten kasvilajilistaa päivitetään siten, että hyväksytyjen kasvien listalle lisätään herne ja härkäpapu. Tukiehdot täyttyy käyttämällä esim. hernettä ja kauraa – turvallinen valinta
- Tukiehtoihin on tullut muutos, joka sallii v. 2025 alkaen monimuotoisuuskasvien alalla kasvinsuojeluaineiden käytön pesäketorjuntana vaikeissa rikkakasvitilanteissa.
- Aktiivinen keskustelu viranomaisten, siemenalan toimijoiden ja tuottajajärjestöjen kanssa käynnissä tilanteesta ja toimenpiteistä ongelman hallitsemiseksi
- Siemenalan toimijat keskeisessä asemassa tuontisiementen puhtauden osalta:
 - Ostosopimusten laatu/puhtausehdot – saastuneiden siemenerien palautus

Mitä voidaan tehdä?

- EU:n siemen- ja lisäysmateriaalilainsäädännön uudistaminen menossa:
 - Sertifioidun siemenen laatuvaatimukseen puhtausvaatimuksia joidenkin haitallisimpien rikkakasvien siemenen osalta – todennäköisesti mahdotonta
- Kansallisiin siementuotannon säädöksiin laatuvaatimuksia uusien haitallisten rikkakasvien osalta – tällä ei vaikutusta tuontisiemenerien puhtauteen
- Linnunsiemenseoksilla ei laatuvaatimuksia haitallisten rikkakasvien siementen suhteen
 - linnunsiemenet kuuluvat rehulainsäädännön alaisuuteen – lainsäädännön muuttaminen epärealistista

Rikkakananhirssi kansallisesti haitalliseksi vieraslajiksi?

- Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta

3 § Vieraslajin ympäristöön päästämisen kieltö:

Vieraslajia ei saa pitää, kasvattaa, istuttaa, kylvää tai muulla vastaavalla tavalla käsitellä siten, että se voi päästä ympäristöön.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske:

1) kasvin taimien istuttamista tai kasvin siementen kylvämistä pihapiiriin, pellolle tai rakennetulle alueelle, jos ei ole vaaraa lajin leviämisestä istutus- tai kylvöalueen ulkopuolelle;

Käytännössä rikkakananhirssiä ei saisi esiintyä pellolla, koska leviämisvaara on suuri

Rikkakananhirssi kansallisesti haitalliseksi vieraslajiksi?

- Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta

4§ Kiinteistön omistajan ja haltijan huolehtimisvelvollisuus

Kiinteistön omistajan tai haltijan on huolehdittava kohtuullisista toimenpiteistä kiinteistöllä esiintyvän unionin luetteloon kuuluvan tai kansallisesti merkityksellisen haitallisen vieraslajin hävittämiseksi tai sen leviämisen rajoittamiseksi, jos haitallisen vieraslajin esiintymästä tai sen leviämisestä voi aiheutua merkittävää vahinkoa luonnon monimuotoisuudelle taikka vaaraa terveydelle tai turvallisuudelle.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske lintuja eikä nisäkkäitä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden kohtuullisuutta arvioitaessa on otettava huomioon haitallisen vieraslajin hävittämiseen tai leviämisen rajoittamiseen käytettävissä olevat tavanomaiset keinot, toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset sekä toimenpiteillä saavutettavissa oleva hyöty suhteessa kustannuksiin.

Rikkakananhirssi kansallisesti haitalliseksi vieraslajiksi?

- **Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta**
 - **5§ Toimijan huolehtimisvelvollisuus**: Toimijan on huolehdittava siitä, ettei hänen tuottamassaan, varastoimassaan, markkinoille saattamassaan, kuljettamassaan, välittämässään, myymässään tai muuten luovuttamassaan tuotteessa tai aineistossa ole unionin luetteloon kuuluvaa tai kansallisesti merkityksellistä haitallista vieraslajia, joka tuotteen tai aineiston mukana voi levitä toimijan hallinnassa olevan alueen ulkopuolelle.
- Käytännössä rikkakananhirssin siementä ei saisi esiintyä esim. markkinoitavassa kylvösiemenessä, linnunsiemenseoksissa yms.

Rikkakananhirssi kansallisesti haitalliseksi vieraslajiksi?

- **Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta**

11§ Kansallisesti merkitykselliset haitalliset vieraslajit

Kansallisesti merkityksellisenä haitallisena vieraslajina pidetään sellaista muuta kuin unionin luettelon kuuluvaa haitallista vieraslajia, josta saatavilla olevan tieteellisen näytön perusteella voi aiheutua vahinkoa luonnon monimuotoisuudelle tai muuta vahinkoa luonnonvaraiselle eliöstölle taikka vaaraa terveydelle tai turvallisuudelle.

Kansallisesti merkityksellistä haitallista vieraslajia ei saa:

1) päästää ympäristöön;

2) tarkoituksellisesti tuoda maahan Euroopan unionin ulkopuolelta tai Euroopan unionin jäsenvaltiosta, pitää hallussa, kasvattaa, kuljettaa, saattaa markkinoille, välittää taikka myydä tai muuten luovuttaa.

Rikkakananhirssi kansallisesti haitalliseksi vieraslajiksi?

- Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta

11§ Kansallisesti merkitykselliset haitalliset vieraslajit

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, että haitalliseen vieraslajiin tai sen tiettyyn käyttötarkoitukseen ei sovelleta 2 momentin 2 kohdassa säädettyä kieltoa taikka 4 tai 5 §:ssä säädettyä velvoitetta jossakin tai missään osassa maata, jos kieltoa tai velvoitetta ei voida pitää perusteltuna lajista aiheutuvan 1 momentissa tarkoitetun vahingon tai vaaran vähentämiseksi

Rikkakananhirssi kansallisesti haitalliseksi vieraslajiksi?

- **Vieraslajit tukipolitiikassa:**
- **Viljelijätukien ehdollisuuden vaatimukset edellyttävät haitallisten vieraslajien torjuntaa**
- **Mikäli haitallisten vieraslajien torjunnan puutteet aiheuttavat tukimenetyksiä, niin tukien takaisinperintä kohdistuu tilan kaikkiin tukiin**

Kasvinsuojeluaineiden sähköinen kirjanpito

- EU:n komission asetus ks-aineiden kirjanpitovaatimuksista tulee voimaan 1.1.2026.
- Tiedot ks-aineiden käytöstä oltava sähköisessä muodossa
- Tiedot kirjataan kaikissa EU:n jäsenmaissa yhtenäisellä tavalla
- Uutena kirjattava:
- Viljelykasvin EPPO-koodi, viljelykasvin BBCH-kasvuaste torjuntahetkellä, torjuttavan eliön EPPO-koodi
- Viljelijän kirjattava tiedot omaan viljelykirjanpito-ohjelmaan, josta tiedot pitää olla siirrettävissä Suomen kansalliseen rekisteriin
- Tiedot siirretään vuosittain EU:n sähköiseen rekisteriin tilastointia varten

Tehoainetilanne, menossa...

- Metributsiini- tehoaineen (mm. Senkor) hyväksyntä EU:ssa päättynyt 24.11.2024. Käyttö sallittua vielä kasvukaudella 2025
- Fludioksoniili- tehoaineen (tautiaine) hyväksyntä EU:ssa päättyy v. 2025, poistunee markkinoilta.
- Fludioksoniilia käytetty mm. vihanneskasvien siementen peittaukseen, kasvustoruiskutukseen (mm. Switch 62.5 WG, Geoxe 50 WG...).
- Perunalla Maxim 100 FS sekä Influx 100 FS tehoaineena fludioksoniili: Perunan peittaukseen perunaseitin ja siemenlevintäisten harmaahilseen, perunaruven sekä kuorirokon torjumiseksi.
- Uutena kriteerinä tehoaineiden arvioinnissa PFAS-yhdisteet (perfluoratut alkyylilyhdisteet)